

Nr 254

Av fröken **Stenberg m. fl.**, *angående Vindelälvens utbyggnad.*

(Lika lydande med motion nr 316 i Andra kammaren)

Det å ena sidan alltmer intensifierade utnyttjandet av våra naturtillgångar och det å andra sidan kraftigt ökade behovet av fritidsområden har under senare tid föranlett en aktiverad naturvårdspolitik från samhällets sida. Bland annat har detta tagit sig uttryck i inrättandet av ett särskilt statligt naturvårdsorgan, statens naturvårdsnämnd, för handläggning av praktiskt administrativa uppgifter i hithörande frågor på det centrala planet. Avsikten är att åstadkomma den på lång sikt bästa hushållningen med naturvärdena. För närvarande arbetar också två statliga utredningar med problem, som rör naturresurserna och fritiden, nämligen 1964 års naturresursutredning och 1962 års fritidsutredning. En samordning av de två utredningarnas arbete måste anses önskvärd och även praktiskt möjlig genom att de två sakkunnigegrupperna har samma ordförande.

Emellertid synes genom utredningsuppdragets utformning naturresursutredningen alltmer komma att koncentrera sig på frågor rörande vatten- och luftföroreningar samt biocidernas skadliga effekter. Samtidigt har fritidsutredningen koncentrerats på problem, som sammanhänger med fritidsbebyggelsens lokalisering, utformning och utrustning. Sålunda kan konstateras, att det synnerligen viktiga området mellan de två utredningarnas arbetsfält inte täcks, nämligen: naturens utnyttjande och exploatering. Det kan också observeras, att turismen som näringsgren betraktad, dess behov av exploateringsområden och investeringsmedel, inte kommer in i dessa sammanhang på det sätt som näringens roll från nationalekonomisk synpunkt skulle påfordra.

Turismens starka expansion är alltför välbekant för att här närmare belysas. Det må vara nog att påminna om turistströmmen från utlandet på omkring en miljon människor per år. Dessa turisternas efterfrågan på orörd natur i vårt land ökar alltmer i utlandets stora industri- och befolkningscentra. Otvivelaktigt får turismen för de kommuner som kan lämna ett gott utbud av den efterfrågade typen av natur en synnerligen stor kommunal- och lokalekonomisk betydelse.

Det finns sålunda välgående skäl att kraftigt understryka nödvändigheten av att betrakta vissa naturtillgångar — fjäll, skog, vatten och stränder (bad

och fiske) etc. — såsom oerhört betydelsefulla produktionsfaktorer för turismen som näringsgren.

I detta sammanhang kan man även påpeka, att just i de områden i vårt land som skall bli föremål för lokaliseringpolitiska åtgärder påträffas den bästa tillgången på dessa produktionsfaktorer.

Det synes således ofrånkomligt att placera frågan om våra naturresursers utnyttjande för turism och annan fritidsverksamhet i det lokaliseringpolitiska planeringssammanhanget. Man bör naturligtvis undvika att ställa sig i den situationen, att grunden undanrycks för ett kommunal- och lokal-ekonomiskt och i sista hand även nationalekonomiskt lönsamt uppbyggande av fritidsområden genom ett kortsynt exploaterande av naturtillgångar, som skulle utgöra basen för turistnäringens inkomster. I stället bör en försvarlig samhällsekonomisk planering försöka utvärdera de för turismen betydelsefullaste naturfaktorerna och reservera de lönsammaste produktionsområdena för turistnäringen. En regional prövning i dessa hänseenden bör således föregå varje beslut, även om detta endast är ett punktvis exploaterande av en naturtillgång.

Den här ovan uppdragna frågeställningen kan exemplifieras av den f. n. livliga debatten rörande ett exploaterande av Vindelälvsdalen för byggande av vattenkraftverk.

Såsom en ny faktor bör understrykas det från universitetshåll i Umeå hävdade behovet av ett av vattenregleringar opåverkat, närliggande fält för ännu icke genomförd naturvetenskaplig forskning av främst hydrologisk, geomorfologisk och biologisk art och behovet av ett fullständigt vetenskapligt demonstrationsobjekt av den alltmer sällsynta landskapstyp som Vindelälvsdalen utgör. Det kan påminnas om att långtidsprognosen för Västerbottens inland är mycket dålig — avfolkningen blir synnerligen kraftig — och att vattenkraftsarbete inte på lång sikt kan lösa sysselsättningsproblemet i denna del av landet. Samtidigt sker en stark befolkningskoncentration till umeåområdet med ökad efterfrågan på ett i olika avseenden väl utrustat rekreationsområde som följd.

Med stöd av ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågan om Vindelälvens utbyggnad göres till föremål för utredning inom 1964 års naturresursutredning.

Stockholm den 26 januari 1965

Gunvor Stenberg

Gunnar Edström

Axel Andersson